

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Het belijden van schuld

Toen ik zweeg...

Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet.

Psalm 32:3a en 5a

Psalm 32 is één van de zeven boetsalmen, die we in de Bijbel vinden. Hoewel er in deze psalm niet zoveel te lezen is over Davids levensomstandigheden, wordt toch algemeen aangenomen dat deze omstandigheden hier betrekking hebben op de periode nadat David de zonde met Bathseba bedreef. Hij spreekt in vers 3 immers over een tijd van zwijgen.

Inderdaad was er na de verschrikkelijke zonde tegen het zevende en zesde gebod van de Wet des Heeren een periode van zwijgen gekomen. Het leven hernam z'n loop weer. Alles ging gewoon door. In kringen rond het hof en het leger zal er heus wel over gesproken en gefluisterd zijn. In de familiekring zal de rouw en het verdriet vast wel gespreksstof opgeleverd hebben. Maar geleidelijk verstomden de vragen. Wat er gebeurd was aan het hof van koning David gebeurde immers ook aan andere Koninklijke hoven. Toch zegt David er later van in deze psalm: "toen ik zweeg..."

Hoe moeten we dit zwijgen verstaan? Deed hij zijn godsdienstige verplichtingen niet meer? Boog hij zijn knieën niet meer en vouwde hij zijn handen niet meer voor het gebed? Ging hij niet meer naar de tabernakel? Speelde hij nooit meer op de harp? Zeker wel. Maar de woorden "toen ik zweeg..." wijzen erop dat hij zijn zondig leven voor God niet wilde verliezen. Hij wilde de zonde aan de hand houden, hij wilde zijn ongerechtigheid toedekken. Doen alsof er niets gebeurd was.

Zo is uw, jouw en mijn leven ook van nature. Wij zwijgen. Uit eigen beweging het hoofd buigen voor God, is er niet bij. Als een boetvaardige zondaar voor God buigen en Hem als onze Rechter om ge-

nade smeken, nooit en te nimmer. Ja, wel met de mond spreken van zonde en schuld. Een ernstig gezicht erbij trekken en spreken over de gevolgen van de zonde. Onze belijdenis is rechtzinnig genoeg. Maar... toch zwijgen we tegenover de Heere met ons hart. Stoort ons a.u.b. niet in onze sonderust. We hebben er "vrede" mee dat we van nature zondaren zijn en we hebben er aardig slag van gekregen om ook daarmee te leven. Er zijn immers zoveel dingen in dit leven waar je mee moet leren leven.

Toch is er bij David iets anders gebeurd. Hoewel die periode van zwijgen ongeveer negen maanden heeft geduurd, heeft hij onder dat zwijgen geen vrede gehad. Nee, dat kan natuurlijk ook niet. Hoe zou een mens daar echte, ware, goddelijke vrede, sjaam mee kunnen hebben? De vrede waarover men spreekt is geen echte vrede. Als men zegt: "ik heb er vrede mee" bedoelt men: ik ben er rustig onder, ik heb er zand over gestrooid, ik heb me erbij neergelegd, ik wil er liever ook niet aan herinnerd worden. Bij David was het anders. Hij schrijft dat zijn beenderen verouderd werden in zijn brullen de ganse dag en dat zijn sap veranderd werd in zomerdroogten.

Hier ziet u het verschil tussen een mens, die leeft in de **staat** van ongelooft en een mens die leeft in de **stand** van het ongelooft. In de staat van het ongelooft leeft ieder onbekeerd mens. Die kent geen schuld en gevoelt geen smart. Vreselijk is onze doodsstaat.

Gods volk kan helaas wel komen in de stand van ongelooft, maar hebben daar toch smart en onvrede over. Waarom? Omdat ze andere tijden hebben gekend. Zij hebben over de duisternis zo'n smart omdat zij iets van het waarachtige licht hebben mogen zien.

David kende andere tijden in zijn leven. Tijden, waarin hij mocht wandelen in het licht van Gods vriendelijk aangezicht en waarin hij zich mocht verblijden in het

heil dat de Heere weggelegd heeft voor degenen, die Hem vrezen. Maar... nu hij dat licht en die vreugde door eigen schuld moest missen, verandert zijn sap in zomerdroogten, zijn lichaam kwijnt eronder. En toch.... Ja, hoe is het mogelijk, toch houdt hij de zonde vast. Maar dat is toch dwaas? Ja, zo dwaas is de mens in zichzelf. Paulus zou zeggen: het kwade dat ik niet wil, dat doe ik, en het goede dat ik wil doen, dat doe ik niet. Hoewel zijn ziel hijgt en zijn lichaam verteert onder de verberging van Gods aangezicht, kan hij zichzelf niet brengen op de plaats van verootmoediging voor God. Dat is de plaats waar je zondaar voor God wordt, waar zonde zonde en schuld schuld wordt.

Psalm 32 is een boetsalm. Met andere woorden: David is toch weer in de schuld gekomen voor God. Hoe kwam hij op die plaats? Wie heeft hem daar gebracht? Wat is er toch gebeurd?

We horen hem immers zeggen: "Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet". Daar heeft de Heere hem Zelf gebracht. Anders was David er nooit gekomen.

U vraagt hoe God dat deed en doet? Dat doet Hij door Zijn Woord en Geest. De profeet Nathan werd daarvoor gebruikt. Hij vertelde David een eenvoudig verhaal van een rijke man en een arme buurman, die maar een enkel oolam had (II Samuel 12).

Een verhaal waarin iets getoond werd van het gemene en walgelijke van de zonde. David, die niets vermoedt, leeft zich zo in in dat verhaal, dat hij in woede uitroept: "Zo waarachtig als de Heere leeft, de man, die dat gedaan heeft, is een kind des doods."

De profeet Nathan heeft alleen maar zijn vinger uitgestoken naar David en geroepen: "Gij zijt die man."

Toen is dat grote wonder gebeurd dat David Nathan niet met het zwaard liet neerslaan, maar... dat hij zelf als een elendig mens van zijn troon afkwam en

uitriep: "Ik heb gezondigd tegen de Heere." Op die belijdenis wijst David in onze tekst als hij zegt: "Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet."

Vergeet echter niet wat er ook bij staat. Namelijk... "Gij vergaapt de ongerechtigheid mijner zonde." Waarom staat dat er bij? Wel, dat is juist waar het op aankomt. We kunnen immers wel eens de gedachte hebben dat de hartelijke belijdenis van zonde en schuld op zich al de vergeving van de zonde is. Beleden zonden moeten ook vergeven zonden worden. David mocht uit de mond van de profeet ook horen dat heerlijke Evangelie: "De Heere heeft ook uw zonde weggenomen." Omtrent die vergeving der zonde belijden we: "Dat God om des genoegdoens van Christus' wil, al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmee ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmer meer in het gericht Gods kome." (H.C. v/a 56)

We moeten dus onderscheiden tussen wat wij belijden en wat de Heere tot ons spreekt. Maar wel zien we in deze geschiedenis, trouwens ook in bovengenoemd antwoord van de Heidelbergse

Catechismus, dat aan elke schuldvergeving voorafgaat een hartelijk zondaar worden voor God.

Daarom is het voor u, voor jou en mij de vraag of we die plaats leerden kennen. Werd Davids afkomen van de hoge

troon ook in ons leven realiteit? Mag het overgenomen worden en beluisterd worden: "mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet"?

v.d. Weerd

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie geplaatst van ds. A.v.d.Weerd over Psalm 32: 3a en 5a". Van de hand van ds. P. den Butter treft u een zevende artikel aan over de woorden van Agur en hij verzorgt de column onder de kop "studiecommissie". Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 1: 16-18 "Droefheid en blijdschap" en over het najaar en het ambtelijke werk hiermee verbonden. Ds. K. Hoefnagel begint een nieuwe rubriek "Op bezoek bij." In de toekomst hoopt hij afwisselend de vragenrubriek en deze nieuwe rubriek te verzorgen. Een negende en laatste artikel over de bekerings treft u aan waarbij geput wordt uit het gedachtegoed van Boston. Ds. J.M.J. Kieviet vervolgt zijn serie over de verzegeling met de Heilige Geest. Ds. P. Roos schrijft een bijdrage onder de titel: "Ijverige pogingen." waarin het ondermeer gaat over het beroepingswerk. Ds. H. Korving schrijft over de synode.

Inhoud en opzet blad

Op onze laatste bestuursvergadering is besloten voortaan geen verslag meer te publiceren van intrede- en bevestigingsdiensten. Een volstrekt heldere lijn en afbakening is er in het verleden nooit geweest. Het kon ondermeer afhangen van het sturen van een kaart aan ons

bestuur, de aanwezigheid van een bestuurslid en persoonlijke betrokkenheid of er al of niet iets geplaatst werd. We hopen dat u begrip hebt voor ons standpunt in deze soms toch tere en gevoelige zaken.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdag 8 december zal er weer een ambtsdragersconferentie gehouden worden. Plaats: zaal van de Chr. Geref. kerk Sliedrecht- Centrum. Inleider: ds. P. den Butter. Onderwerp: "Verschillende geloofsbeleving?" Noteer deze datum alvast. Het is een aangelegen onderwerp in onze kerken en het denken hierover is uw komst zeker waard.

Br. A. Beukers

Een ingrijpende operatie werd ondergaan. Een nier werd weggenomen. Er is veel reden tot dankbaarheid dat de ingreep doorstaan mocht worden en dat hij weer huiswaarts mocht keren. De Heere geve verder herstel en gedenke onze br. en zijn vrouw in alle opzichten.

Versijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 1 november verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 25 oktober. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking. AvH

DE BEKERING (9)

De lankmoedigheid van God in het voltrekken van het oordeel over goddelozen en bozen wordt vaak misbruikt door zondaren. Zij komen ertoe om steeds meer kwaad te doen en al erger te zondigen. Maar dit zal niet straffeloos plaatsvinden. Het vonnis zal wel ter dege komen. De rijke man had er ook niet op gerekend dat de Heere hem ter verantwoording zou roepen. Maar God heeft hem geoordeeld.

Waarom misbruiken zondaren het uitstel?

Als de Heere Zijn bedreigingen niet uitvoert tegen zondaren denken zij dat hen geen kwaad zal overkomen. Zij menen dat zij rustig voort kunnen blijven gaan met hun levenswijze. Toch zal het oor-

deel komen. Het uitstel van het oordeel wordt ook misbruikt om zich over te kunnen geven aan zondige begeerten. Zulke zondaren geven niet om een rein geweten. Zij begeren hun gevoelens te bevredigen. Zo wilde de rijke man eten, drinken en vrolijk zijn. Hij dacht niet aan het ene nodige. Hij dacht niet aan het moment van verantwoording. Zo wordt de levensjijd door velen misbruikt. Zo worden de krachten verspild. Men gaat op in de dingen van beneden om er uiteindelijk in ten onder te gaan. Zondaren gebruiken het uitstel om onbeschaamd door te kunnen gaan met zondigen. Voorspoed is op hun levensweg. We lezen daarvan in Psalm 73. Gods kinderen hebben vaak tegenspoed, goddelozen genieten vaak voorspoed. Goddeloze

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.
Advertenties € 0,38 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

mensen gebruiken het uitstel ook om God en alles wat heilig is te verachten. De goddelozen kennen geen liefde tot God. Hooguit is er een slaafse vrees voor Zijn toorn. Maar als de oordelen niet komen, wordt deze slaafse vrees al minder. Zondaren gebruiken Gods geduld om meer en meer te zondigen. De ene zonde brengt de andere zonde met zich mee. Het uitstel wordt ook misbruikt om des te vuriger te zondigen. Hoe meer voedsel je aan zondige begeerten geeft, hoe meer zij zich ontwikkelen, hoe sterker zij worden. Tenslotte wordt het uitstel misbruikt tot onverbetelijkheid en hardnekkigheid in de zonden. Er wordt niet meer geluisterd naar waarschuwende woorden. Men went zo aan de waarschuwingen dat zij geen enkele indruk meer maken. Goddelozen misbruiken Gods geduld omdat de zonden in hen heersen. Als er geen vrees is voor het oordeel is er geen rem in het kwade. Zondaren begrijpen niet dat God geduld betoont opdat zij tot bekeering zouden komen. Zondaren denken dat uitstel van het oordeel betekent dat hun wegen worden goedgekeurd of dat de toorn van de Heere niet zo heel erg zal zijn. We lezen op blz. 295 "Vanwege hun voorspoed in hun zonden kunnen zij zich niet indenken dat Hij zo heel erg vertoornd is vanwege hun zonden." Mensen die beheerst worden door hun begeerten wensen dat er geen God zou zijn, dan zou er ook geen oordeel zijn. Satan en het boze hart spannen samen om het uitstel van het oordeel van God te misbruiken.

Lessen

Wees niet verrast over het feit dat zondaren die maar voortleven in de zonde niet direct getroffen worden door Gods oordelen. Dat is immers geen vreemde zaak. De Bijbel laat ons dit immers ook zien. Tegenspoed herinnert aan zonden die bedreven zijn. Wie voortgaat met zondigen, wie het geduld van God misbruikt, zal ondervinden dat de afrekening al groter wordt. De natuur van de mens is zeer verdorven. De mens is zo zondig dat hij het uitstel van de straf misbruikt. Pas er voor op Gods geduld, lankmoedigheid en verdraagzaamheid niet te misbruiken voor een leven in losbandigheid. Wie Gods geduld misbruikt doet net alsof hij de toorn van God niet heeft verdiend. Wie voorspoed heeft kan er gemakkelijk toe komen op anderen neer te zien die veel tegenspoed ondervinden. Wie Gods geduld misbruikt, misbruikt Gods goede gaven in de schepping om zondige begeerten te bevredigen. Wie Gods geduld misbruikt eert God niet als Heere en Koning. Besef van alles wat u hebt dat u dat van God hebt ontvangen. Niet als eigen-

dom, maar als leengoed. De Heere is het waard dat Hij daarom geloofd en geprezen wordt. Ondankbaarheid voor de zaken die de Heere geeft is een erge zonde. We lezen op blz. 299 "Hoe meer God hen overlaadt met zegeningen, hoe meer zij Hem overladen met hun beledigingen." Het is ronduit godslasterlijk als mensen zouden zeggen dat zij bewaard worden om allerlei gruwelen te doen. Dan wordt het uitstel van Gods toorn en de betoning van Zijn goedheid misbruikt tot losbandigheid. Zondaren die Gods geduld misbruiken maken geen ernst met de bedreigingen die in Gods Woord worden aangetroffen. Het misbruik van Gods geduld is gevaarlijk. De zonden zijn als een stroom: hoe verder zij gaat, hoe dieper zij wordt. Een ziekte die lange tijd niet bestreden wordt, is moeilijker te genezen dan een pas begonnen kwaal. We lezen op blz. 300 "Lang misbruikt geduld zal op z'n best gebroken benen geven. Als u gered wordt, zal het zijn als door vuur. Op z'n best wordt u rijp gemaakt voor een bitter berouw. Hoe losbandiger en wellustiger iemand is in zijn onbekeerde staat, hoe meer schrik en hevige pijnen hij zal ondervinden in de wedergeboorte. Manasse en Paulus zijn daar getuigen van." Hoe dan ook, er komt een einde aan Gods geduld. De Heere zal u oordelen. De rijke man ondervond dat dit heel plotseling kon gebeuren. Denk ook aan de zondvloed die gekomen is. Hoe langer het vonnis is uitgesteld, hoe zwaarder de straf zal zijn.

Voltrekking van het vonnis

We lezen in Prediker 12:14 Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, of hetzij kwaad. De rechtvaardige God vergeet geen enkele zonde die door onboetvaardige mensen is bedreven. Het misbruik van de genadetijd en de zegeningen die de Heere gaf zullen het oordeel verzwaren. Al wat misdaan is zal aangerekend worden. In dit leven probeert men de zonden te bedekken of te vergoelijken. In de dag van het oordeel zal dit alles ophouden. Geen zonde zal ontkend kunnen worden. Agag dacht dat de bitterheid van de dood was geweken, maar hij werd door Samuël in stukken gehouwen. De straf zal evenredig zijn aan de zonden. De genadedeur zal een keer gesloten worden. De Heere zal voor Zijn gericht dagen. Daar zal geen ontkomen aan zijn. Zondaren zal het zwijgen worden opgelegd. We lezen op blz. 306 Zij die genade versmaden wanneer het genadetijd is, zullen geen genade ontvangen als Gods tijd voorbij is en hun tijd gekomen is. Wie altijd maar heeft doorgezondigd, zal de eeuwige straf ondervinden. Er zal op het laatste moment

geen gratie verleend worden. De werken van Gods voorzienigheid tonen Gods toorn over de zonde. Denk bijvoorbeeld aan de zondvloed. De Heere gebruikte het water om Zijn toorn ten uitvoer te brengen. Tot verlossing van Gods kerk heeft Christus de toorn van God gedragen. In de zending van Zijn Zoon naar deze aarde toont de Vader Zijn liefde tot de wet. Het vonnis zal voltrokken worden, want de Heere doet wat Hij zegt. Mensen kunnen onrechtvaardige rechters zijn, maar de Heere niet. De Heere haat de zonde, geeft voor een tijd uitstel van het oordeel, maar uiteindelijk straft Hij het kwade. De farao, die voortging met zondigen, werd geoordeeld. Zo zal het met alle hardnekkige zondaren gaan. Goddelozen moeten niet denken dat hun zonden nooit bestraft zullen worden. Het oordeel komt zeker. Het is nu nog de genadetijd. Beking is nu nog mogelijk. Laat u niet misleiden door het feit dat andere zondaren voorspoed hebben. Laat u dat niet stijven in uw zondige levenswandel. Het einde van de goddelozen zal ontstellend zijn. Neem ter harte wat de Heere zegt in Zijn Woord: Zoekt den HEERE terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijn weg, en de onrechtelijke man zijn gedachten; en hij bekere zich tot den HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk (Jesaja 55: 6 en 7). Voor Gods kinderen zal er geen veroordeling komen. Christus is in hun plaats geoordeeld. Christus heeft betaald voor al hun zonden. Christus heeft hen het wonder van de wedergeboorte geschonken en het wonder van de waarachtige bekeering. Ziet u dat het de goddelozen goed gaat? Laat u niet ontmoedigen door de voorspoed van de goddelozen. Het oordeel zal over hen komen. We besluiten met de laatste woorden van het boek: Weet dat God een heilig, jaloers God is. De weg van zonden is gevaarlijk en aan het einde daarvan zal er geen vrede zijn. Laten we ons voorbereiden om onze God te ontmoeten in de weg van Zijn oordelen. Hoewel Gods oordelen tegen ons land langzaam komen, zijn Zijn oordelen zeker, maar ook vreselijk. Hoe vaak al heeft Hij de aarde onder onze voeten laten beven, hoe vaak heeft Hij Zijn toorn al laten zien!

N.a.v. Berouw, Thomas Boston, gebonden, 312 blz., € 21,90, Uitgeverij De Banier, Utrecht, ISBN 978-90-336-0725-7.

A. van Heteren

Wie gevraagd wordt een verslag voor 'Bewaar het Pand' te schrijven van de vergaderingen en handelingen van de generale synode, ziet zich voor een eigenaardige moeilijkheid geplaatst: hij staat namelijk op achterstand ten opzichte van de dagbladen.

Wat kan hij nog toevoegen aan datgene wat u ook allang in de krant hebt gelezen of op zijn minst hebt kunnen lezen? Niemand zit te wachten op herhaling van wat al bekend is en tot op dit moment heeft de synode nog nauwelijks in belangrijke onderwerpen enig besluit kunnen nemen.

Vandaar dat ik ervan afzie om op dit moment een commentaar te schrijven op de mogelijke contacten met de HHK of de instelling van een studiec commissie inzake de homofilie, waarbij het dan de vraag is hoe de synodale handreiking van 1986 precies getaxeerd moet worden.

Ook valt er nog niets te melden inzake de opvolging van professor Maris, omdat het curatorium nog met een ander voorstel zal terugkomen.

Dat we twee dagdelen hebben gepraat over de nieuwe bijbelvertaling – laat ik daarvan alleen zeggen dat het vermoeiend was en intensief. Toch een beetje commentaar: ik vond het gelukkig dat de indieners van het minderheidsvoorstel bereidheid toonden om toch weer met de meerderheid mee te gaan. Want al met al zit het verschil niet in de vraag of de NBV moet worden ontraden (meerderheid) of niet vrijgegeven (minderheid). Het ging hier slechts om een nuanceverschil in de exegese van het woord 'ontraden.'

Ik vond het toch bijzonder dat de deputaten allemaal de NBV wilden ontraden. Ook de pre-adviseurs gingen in dezelfde lijn, al kozen zij wat zwakkere bewoordingen. Maar vanuit de vergadering kwam een voorstel om de NBV gewoon toe te staan.

En daarmee is toch een dreigende tweespalt ontstaan, die ernstiger is dan het verschil tussen het meerderheids- en minderheidsvoorstel van de commissie. Het is geen eenvoudige taak die de synodale commissie heeft gekregen om al deze voorstellen mee te nemen en daarna met een nieuw voorstel naar de synode te komen.

We zijn benieuwd en we mogen wel bidden om wijsheid voor deze broeders.

Heel aardig is altijd de belangstelling vanuit de kerken ter synode voor het jeugdwerk. Ditmaal lag er op de synodetafel een prachtige kaart waarop een aantal vrolijk ogende kinderen ons aan-

keken. Op de kaart stonden de woorden Soli Deo Gloria. Op de achterzijde de afzenders: LCJ en CGJO samen met de namen van kinderen uit verschillende gemeenten. Ik trof het bijzonder, omdat de namen van kinderen uit Leerdam, al lemaal bekend, op mijn kaart stonden. Dat was wel een bijzondere verrassing. Ons gebed is dat God de jongeren van de kerk wil zegenen en dat ze Hem vroeg zullen zoeken.

Op een ander moment werd ons nog een ander geschenk gegeven. De Stichting herziening Statenvertaling (HSV) stelde voor alle synodeleden een exemplaar van de laatste deelluitgaven (NT plus vier bijbelboeken van het OT) ter hand. Zo kon iedereen kennismaken met deze 'betrouwbare en bruikbare' en goed leesbare hertaling. Die zal zijn weg wel vinden.

Een heel bijzonder moment tijdens de eerste synodeweek was de emeritering van professor Maris. Dit vond plaats op dinsdag 2 oktober, de eerste vergaderdag van de synode.

De preses, ds. D. Quant, las allereerst de bijlage uit de KO voor die over emeritering van een hoogleraar gaat. Daarna sprak hij prof. Maris als volgt toe.

'U begon in 1967 in Vlissingen. Daarna volgde in 1975 Hilversum-C. In die tijd werden de contacten met de TUA weer aangehaald. In 1980 werd u parttime docent in de dogmatische vakken bij en onder prof. Van Genderen.

Twaalf jaar heeft u met hem gewerkt. De GS van 1992 gaf professor Van Genderen eervol emeritaat. Toen werd u benoemd tot hoogleraar in zijn plaats. Die benoeming was overigens niet vanzelfsprekend. Het was niet zo, dat u, omdat u al doceerde in Apeldoorn, daarom automatisch de plaats van professor Van Genderen kreeg. Maar toen dit door de synode plaatsvond, hebt u daarin de weg van de Heere mogen zien.

Professor Maris besteedde veel aandacht aan charismatische theologie en de invloed daarvan. Dat was het onderwerp van zijn proefschrift 'Belangrijke publicaties in dit verband zijn verder: bijdragen aan "Meer dan genoeg" en "Geestrijk leven".'

Professor Maris was twintig jaar lang voorzitter van 'deputaten eenheid'. Mede in die functie heeft hij ook aandacht gevraagd voor het thema van de kerk.

'Heel hartelijk dank voor alles wat u deed. Samen met uw vrouw heeft u de taak mogen volbrengen. Zegen voor de toekomst gewenst!'

Toen kreeg de president-curator ds P.D.J. Buijs het woord.

Hij zei ondermeer: 'U deed uw werk met grote trouw, in bescheidenheid met een gereformeerde overtuiging en verworteling in de Reformatie.

Er was continuïteit met het onderwijs van uw voorganger.

Uw werk was gedegen. Zo deelde u uit van wat uzelf uit de Heilige Schrift ontvangen had.

We danken God voor wat Hij ons in u gaf. Emeritus is een wat vreemd woord: want u bent nog niet uitgediend. Een christen is immers op aarde nooit uitgediend? God geve u nog een goede, gezegende periode in dienstbaarheid.'

Tenslotte kreeg de rector van de TUA, prof Baars het woord. Hij getuigde van de goede samenwerking tussen de hoogleraren en de dienstbare opstelling van professor Maris.

Hij wenste hem met een latijnse spreuk *Otium cum gratia*: rust onder de koepel van de genade.

Hierna sprak professor Maris een dankwoord en gaf de eer aan God Die hem een plaatsje in Zijn dienst wilde geven.

De synode kreeg nog bezoek uit het buitenland. Woensdag was mijn goede vriend ds. G.R. Procee uit Hamilton aanwezig als afgevaardigde van de Free Reformed Churches of North America, onze zusterkerk in Canada en de VS. Hij sprak de synode toe met een warm en ernstig woord. Zijn toespraak ging over de woorden uit het boek Handelingen, dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk. Er kunnen verdrukkingen zijn van allerlei aard. Ingaan tegen de tijdgeest brengt ook een zekere verdrukking met zich mee. Als kerken moeten we waakzaam blijven. Maar God is getrouw, van Hem alleen is onze verwachting.

Van 23 -26 oktober zal DV de tweede vergaderweek plaatsvinden. Regio midden en zuid kunnen dus niet de herfstvakantie gebruiken om even uit te blazen. In de weken ervoor moeten de commissies weer aan de slag om rapporten af te maken of nieuwe voorstellen voor te bereiden. Wat zou het een goede zaak zijn als er net zoveel voor het synodewerk gebeden wordt als dat er onderling over gesproken wordt. Vindt u ook niet?

H. Korving

IJVERIGE POGINGEN.....**Verlegenheid**

Er gaat een verhaal van een vrouw, die een voorganger hoorde. Er viel zegen, zo, dat zij onmiddellijk geestelijk verbonden werd aan de prediker. Hij had gesproken naar haar hart. Begrijpelijk dat zij ijverig naspeurde waar die gezalfde dienaar vooring, zodat zij hem nog eens kon beluisteren. En die gelegenheid deed zich voor. Maar toen zij de preek hoorde, viel het allemaal heel erg tegen. Ze vertelde hem haar wedervaren: toen heb ik zoveel zegen ervaren en nu sprak niets mij aan. Waarop de dominee haar vroeg waarom zij in de kerk was gekomen. Om u te horen, zo sprak zij. Wel, zei hij, dan hebt u dit keer mij gehoord. U hebt precies gekregen wat u wilde. U zag teveel van de mens en u verwachtte teveel van zijn persoon. Dat was dus voor die vrouw heel beschamend.

Ik meld dit voorbeeld om aan te geven dat een predikant enerzijds dienaar van het Goddelijk Woord is en anderzijds, dat hij een gewoon mens is. Die twee lijnen kunnen behoorlijk veel moeite geven in de gemeente, en vooral ook voor hem zelf. Het gaat daarbij niet om het vat, maar om de schat.

Ik knoop deze overweging vast aan de vraag: Stelt u ijverig pogingen in het werk om een dienaar des Woords te beroepen, eventueel met hulp van de kas onderlinge bijstand (thans OBA geheten).

Er is rond de huidige praktijk van het beroepingswerk veel dat stof tot nadenken geeft. Het is een complexe zaak, die velen voor vragen stelt. Ik neem om mij heen in diverse vacante gemeenten een zekere verlegenheid waar. Er kunnen vragen gesteld worden over de dienaar en er kunnen vragen gesteld worden over de gemeenten. De zaken liggen gevoelig. Het was een aantal jaren geleden een zeer zeldzaam verschijnsel dat een predikant zodanig onder kritiek stond, dat er een crisis ontstond welke leidde tot losmaking. Momenteel is dit een reële dreiging voor meerdere predikanten. Hoe is dit zo ontstaan? Welke factoren hebben hiertoe geleid? Ik heb zelf het gevoel dat de diep geestelijke visie op het ambt zwaar uitgehold is. Er is een tweeslachtige visie op het ambt ontstaan. Een predikant is dienaar van Christus en geen functionaris van de gemeente. Het ambt is geen orgaan van de gemeente. De voorganger moet gezien worden als komend van "tegenover". Hij is een man Gods. Tegelijk zijn er heel veel aspecten die hem dreigen te brengen op het

niveau van een manager, die er maar moet zijn voor de gemeente. Je hoort termen als democratische verkiezingen, men spreekt over het ambt en de kerkenraad als over een afspiegeling van de gemeente, enz. Voor al deze dingen is wel iets te zeggen, maar we mogen de zaken niet uit het evenwicht trekken.

Het beroepen van een predikant in gemeenten die afkomstig zijn vanuit de Hervormde kerk verloopt anders dan in de meeste gemeenten bij ons. Daar beroept de kerkenraad een dominee en de gemeente speelt een veel minder actieve rol. Minder inbreng van de gemeente dus. In het verleden verliep alles onder ons ook minder krampachtig. Het kon in verleden tijden wel gebeuren dat er een beroep kwam uit een gemeente waar de betrokken dominee nooit gepreikt had. Er was een preek van hem gelezen en dat was de aanleiding. Natuurlijk een onvoorzichtige gang van zaken, maar aan de andere kant: zegt die ene preek of die ene zondag dat men een beroepen dominee hoort nu alles over de man en zijn werk? Kunnen we daar op afgaan?

Het heeft voorheen bij mijn weten nooit tot groteske spanningen geleid. In onze kerken nu speelt de inbreng van de gemeente een veel grotere rol. We kunnen niet zeggen dat het beter verloopt.

De gemeente

We moeten terug naar de geestelijke invulling van het ambt. Dat geldt zowel voor de predikant als voor de gemeente.

Allereerst voor de gemeente. Een gemeente die een predikant beroept, schenkt haar vertrouwen aan hem. Zij spreekt beloften uit en biedt de nodige garanties. Er spelen tegenwoordig factoren in de kerk die allerlei gegeven beloften in rook kunnen doen opgaan. De kerkenraad die destijds beriep, is misschien na tien jaar door heel andere mensen bemand. Men weet nauwelijks hoe het beroep van weleer tot stand gekomen is. Ook in de gemeente kan veel veranderen. Er trekken mensen naar elders, er komen anderen bij. Daardoor kan er in een gemeente een deur opengaan voor een andere opstelling tegenover de dienaar. Feitelijk mogen deze wisselingen geen grond bieden voor een veranderde opstelling. Kerkenraad en gemeente dienen de continuïteit met genomen besluiten te waarborgen. Maar het komt voor dat er door de jaren heen een andere mentaliteit ontstaat. Geen kerkordelijke bepaling doet daar iets aan. Gemeen-

ten en gemeenteleden menen soms alle grond te hebben voor hun gewijzigde visie op predikant en prediking. Maar is dat wel terecht? Moet de gemeente niet de consequenties nemen van een eens uitgebracht beroep, ook als later blijkt dat de predikant ook maar een mens is? Wat echter veel meer betekenis heeft ligt in het feit dat de voorganger een dienaar van het Goddelijke Woord is. Hoe meer dit gaat wegen, des te meer zullen menselijke belemmeringen een mindere rol spelen. Gaan we naar de kerk met de verwachting dat de Heere spreekt? En als de preek tegen valt en niet voldoet aan de gestelde verwachtingen, lopen we dan niet het gevaar het Woord Gods daarmee af te wijzen? Denkt u maar aan het voorbeeld van die vrouw, waarmee ik dit stukje begon. Ze kwam voor de dominee en begon al verkeerd. Ze gaf de eer meer aan de voorganger dan aan de Heere. En, we weten het, met afgoden valt een mens om. Dat moet zelfs ook.

Als er achteraf frustraties optreden in een gemeente ten aanzien van de voorganger, dan kunnen deze zaken alleen maar op een geestelijke wijze opgelost worden. Men grijpe dan toch niet te snel naar menselijke en zelfs wereldlijke middelen. Dat zullen kerkelijke vergaderingen ook zeker niet doen, zo mogen we vertrouwen. Met geestelijke middelen bedoel ik eigenlijk dat de gemeente ècht een krachtig gebed tot de Heere mag opzenden om verandering.

In het verleden is het eens gebeurd dat er een dominee was gekomen in een gemeente, onder wiens prediking Gods kinderen verkommerden. Wat gebeurde? Men hield gebedssamenkomsten, waarin Gods volk bijeen kwam om voor de prediker te bidden. De Heere wilde het gebruiken om verlichting te geven. Deze mensen hadden geestelijke behoeften. Als we eerlijk zijn, moeten we nu vaak zien dat men allerlei menselijke verwachtingen vooropstelt, waaraan de dienaar moet voldoen. Een sleutelwoord daarbij is communicatie. Een moeilijk te vatten begrip, in te vullen naar ieders willekeur. Menselijke vereisten kunnen moeilijk een geestelijke oplossing krijgen. Maar het kan gelukkig, als de Heere dominee en gemeente op de knieën brengt. Als dat niet gebeurt en als er gezocht wordt naar menselijke maatregelen, lijdt dat helaas tot zware beschadiging, zowel voor de voorganger alsook voor de gemeente. Mocht het over de volle lengte van het kerkelijke leven nog eens waar worden, wat de profeet getuigde: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. De Pinksterpreek van Petrus had alle ingrediënten in zich om tot een conflict te leiden, maar toen Gods Geest er in meekwam, vloeiden de harten ineen.

De dienaar

Maar kan er dan desondanks geen aanleiding bestaan in het optreden van de dienaar, waardoor de gemeente in verwarring komt? Zeker, ook dat is stellig waar, met inachtneming van hetgeen hierboven werd geschreven. Ook de voorganger zelf moet een levend en geestelijk besef hebben dat hij staat voor het Woord Gods. Daar komen wij als ambtsdragers allen lang niet aan toe zoals het behoort. Jeremia moest het snode van het kostelijke scheiden; hij moet geen eigen woorden mengen in het Woord van God. Dat moeten wij onzerzijds allen ter harte nemen. Dat bewaart de dienaar voor een overschatting van de eigen persoon. Dat geeft hem ook het diepe besef dat hij met de apostel moet kunnen zeggen dat hij al de raad Gods heeft verkondigd.

De gemeente geeft niet alleen garanties, maar er mogen ook verwachtingen aan de dienaren des Woords gesteld worden. Wij, ambtsdragers zijn ook behept met allerlei menselijke overwegingen en we treden te vaak menselijk op en laten ons te vaak leiden door menselijke afwegingen en visies en we verliezen te snel het geestelijk karakter van ons ambt uit het oog. Persoonlijke en zuiver menselijke pijlen afschieten vanuit de onschendbare plek van de preekstoel, het kan voorkomen en hoe vaak is het niet gebeurd. Onzekerheid over onze positie kunnen in spanning doen reageren en hoezeer moeten Gods knechten biddend waken dat zij niet in allerlei valkuilen terecht komen. Zal de Heere het in de persoonlijke strijd rond het ambt dan niet waar maken, dat Hij de Zender is van Zijn knechten? Het moet dus ook voor de voorgangers een geestelijke zaak zijn. Gods Geest zal onderwijzen in de weg naar de kansel en hoe menigmaal wordt het niet ervaren dat de Heere boven de twisten des volks wil verheffen. Verder zal de rechte dienaar bewogen zijn met de noden van de gemeente, zelfs ook met de eigenaardigheden van het volk. Maar dat zal alleen zo zijn, als we als een barmhartige hogepriester werkzaam zijn tot verzoening van de zonden van de gemeente alsmede ook tot verzoening van onze eigen schuld. Kunnen gemeente en voorganger elkaar niet vinden als dat van twee kanten beseft wordt? Gods knechten zullen er verder op ingesteld moeten zijn om verdrukkingen te lijden als een goed soldaat in het leger van Christus. Wat Elia en Jeremia en Johannes de Doper en Paulus en vooral ook de Heere Jezus overkwam, zal de rechte dienaar ook overkomen. Het grootste gevaar is misschien nog wel dat we naar de mond van Jeruzalem gaan spreken en preken. Onder de vlag van tact en wijsheid gaan we dan

gewoon de kool en de geit sparen. Een ouderling uit Middelharnis zei vele jaren geleden eens: de geit gaat lopen en de kool verrot. Calvijn preekte eens met de vijandelijke ruiters om zijn kansel; dat maakt toch weerbaar, als we namelijk weten mogen dat de Heere meegaat.

Het beroep

Laat dus tenslotte het beroepingswerk een geestelijke zaak zijn. Ik heb in dit artikel over de hele linie willen pleiten voor een geestelijke bezinning op de moeiten van het moment. Dat houdt dan ook in dat een beroep niet te snel moet uitgebracht worden. Zult u als gemeente trouw blijven aan de beroepen dienaar, ook als hij u niet naar de mond preekt? Het kan eigenlijk niet dat een predikant beroepen wordt op een enkele zondag preken. Een kerkenraad zou er misschien goed aan doen de structurele zaken vooraf aan de orde te stellen. Hoe gaan we om met de eisen van de mon-

dige kerkganger, blijven we naast elkaar staan als het moeilijk wordt, gaan we niet te makkelijk over van het hosanna naar het kruist hem? En verder kan het best zijn dat een dominee een zeer rechte prediking houdt, maar in zijn beleid niet aansluit bij de lijn van de gemeente, zodat hij toch niet de juiste man is die de Heere daar hebben wil. Een beroep zal meer uitgebracht moeten worden in het besef dat men in een enkele maand misschien wel een tienjarenplan ontwerpt, of zelfs nog meer. Overzien we de consequenties? Kunnen we als gemeente ook onderscheidend luisteren?

Dit zijn alle overwegingen die biddend onderzocht moeten worden. Gemeente en voorganger zullen er wel bij varen, want de eer van God wordt in al deze zaken dan beoogd. Het was voor Israël een goed moment, toen gezegd kon worden: het volk geloofde in de Heere en in Mozes, Zijn knecht.

P. Roos

Ambtelijke praktijk

DROEFHEID EN BLIJDSCAP (2)

Tim. 1:16-18

Gods kinderen behoren niet meer tot de wereld, maar zijn wel in de wereld. Het eerste is ontzagelijk rijk. Maar het tweede moet niet onderschat worden. Want het woord wereld houdt niet staande voor de kerkdeur, maar is ook achter de kerkdeur. Welk een werkelijkheid schrijft Paulus in zijn brief aan Timotheüs.

Gij weet dit, dat allen die in Azië zijn zich van mij afgewend hebben (2 Tim. 1:15). In nood, in moeilijke, verdrietige levensomstandigheden, kan men smartelijke ervaringen opdoen. In Azië had Paulus met hart en ziel gewerkt. Zich volledig gegeven tot geestelijk en tijdelijk welzijn. Nu moet onder Azië niet geheel Azië verstaan worden, maar de Romeinse provincie Klein-Azië. Daarvan was Efeze de hoofdstad. De plaats waar Timotheüs woonde en werkte. Zeer intensief had Paulus ook in die plaats gewerkt. De Heere had zegen gegeven. Wat er nu gebeurd is, heeft Paulus diep getroffen. Waar hij Timotheüs op wijst is nog al wat. Nu geeft Paulus aan Timotheüs niet iets nieuws door. Het is hem bekend. Vandaar zijn opmerking: Gij weet er van wat gebeurd is. In Azië hebben allen zich van Paulus afgewend. Van hen noemt Paulus twee personen: Fygellus en Hermogenes. Van beiden is verder niets bekend. Zij zullen onder de christenen een voorname positie in-

genomen hebben. Vandaar dat Paulus hun naam noemt. Waarom zij bijzonder Paulus in de steek hebben gelaten, kunnen we niet met zekerheid zeggen. Er zijn verklaarders die zeggen dat Paulus tevergeefs op hen een beroep heeft gedaan. Paulus moet gevraagd hebben om hun bijstand in de rechtszaak en om ten gunste van hem te getuigen. Zij durfden het niet aan. Ze waren bang voor hun eigen veiligheid. Ze konden ook als staatsgevaarlijk gezien worden. Calvijn is de gedachte toegedaan, teneinde eigen figuur te redden in hun afkeer van Paulus en hun geweten gerust te stellen, werden er lasterpraatjes van Paulus verteld. In zijn commentaar schrijft Calvijn: het is gebruikelijk voor overlopers en deserteurs van de christelijke krijgsmacht om hun eigen schandelijk gedrag te verontschuldigen alle mogelijk beschuldigingen die zij maar kunnen verzinnen tegen de trouwe en beproefde dienaren van het Evangelie te laten horen. Zo Fygellus en Hermogenes omdat zij wisten dat hun eigen lafhartigheid terecht berucht kon zijn bij de gelovigen en zelfs wegens schandelijke trouweloosheid veroordeeld zouden worden niet gearzeld hebben Paulus te beschuldigen met valse geruchten en schaamteloze wijze zijn onschuld te kwetsen. Paulus noemt hun namen. Om geloof aan hun leugens te ontzeggen drukt Paulus hun het brandmerk op dat zij verdienen. Calvijn zelf was ook geen vreemdeling van laster. Vandaar zijn sterke opmerking. Hoe we

nu het zich afwenden, het zich afkeren moeten zien. Het ging niet langs Paulus heen. Maar de grote teleurstelling heeft Paulus niet ontmoedigd. Hij weet en ondervindt: de Heere beschaamt niet. Hij maakt waar: Ik ben met u! Dit blijkt ook in wat Paulus verder vermeldt. Wat er gebeurd is in de gemeente, overtreft wat Aziaten nalieten. De nalatigheid deed pijn. Maar wat volgde gaf vreugde. Zo handelt de Heere. Hij is al treft u 't felst verdriet uw Wachter Die uw voet voor wankelen behoedt. Hij geeft vreugdeolie voor treurigheid. U moet met mij lezen wat Paulus schrijft aan Timotheüs (2 Tim. 1:16-18). Waar Paulus naar uitzag gebeurde niet. Wat hij niet verwachtte vond plaats.

Hij kreeg bezoek van Onesiforus. Paulus wist zich aan hem verbonden. Te Efeze had Paulus hem leren kennen. De genade van de Heere ging ook in Onesiforus wonen en werken. Hartelijk wist hij zich aan de dienaar van Christus verbonden. Toen Onesiforus hoorde van Paulus' gevangenschap te Rome, heeft hij de lange reis naar Rome ondernomen. Er was moed voor nodig om Paulus op te zoeken. Het zou gevolgen kunnen hebben. Maar hij bleef getrouw aan het evangelie van Jezus Christus. Hij kwam in Paulus' cel en dat niet één keer, maar verschillende malen. Hij was een barmhartige samaritaan. Hij liet iets zien van zijn Meester Jezus Christus. Welk een ontmoeting zal het geweest zijn. Welk een blijdschap in de Heere, want Hij was de Bestuurder van alles. Het was voor Paulus een verkwikking. En dat verschillende keren. Het woord wat Paulus gebruikt, namelijk verkwikken, mogen we niet voorbij zien. De betekenis van het griekse werkwoord is afkoelen. Gedacht moet worden aan een hete zomerse dag en daarna de avondkoelte. Wat dat betekent, wat dat doet, kunnen we af en toe weten in een zomerse periode. We zingen ook: steekt hen de hete mid-

dagzon in het moerbeidal, Gij zijt hun bron en stort op hen een milde regen. Een regen die hen overdekt en hun tot zegen strekt, Psalm 84:3. De aanwezigheid van Onesiforus, zijn houding, zijn luisteren, zijn spreken betekenden veel voor Paulus. Dat wil de Heere vandaag ook geven. Als de pastorale bezoeken levende bezoeken zijn. Als ze wat na mogen laten. Is er gebed voor? Onesiforus was niet vreesachtig. Hij had geen vragen omtrent het verblijf van Paulus in de gevangenis. Hij bleef Paulus trouw al lieten velen het in Azië afweten. Dit spreekt van echte verbondenheid. Het kan vandaag weleens overdacht worden, want de hartelijke meelevenheid staat niet zo hoog in het kerkelijke vaandel. Het kan zo bij het belijden van de zondag blijven: ik geloof de gemeenschap der heiligen. Zou die nalatigheid of het zich schamen voor geen schadelijke invloed hebben in het geestelijke leven? Onesiforus was voor Timotheüs niet onbekend. De vrienden van Paulus waren ook zijn vrienden. Een zuiver kenmerk van geestelijk leven. Wie uit de Heere geboren is heeft de broeders lief. Timotheüs wist van de dienende liefde van Onesiforus. Als Paulus nu alles overdenkt wat hij van Onesiforus mag ondervinden en wedervergelding van zijn kant onmogelijk is, bidt hij tot de milde Gever, namelijk de Heere, hij smeekt om de barmhartigheid van de Heere voor heel het gezin. Ze hebben allen die rijke genade van de Heere nodig. Met nadruk wordt eraan toegevoegd: in die dag. Dat is op de grote dag van Jezus Christus. Calvijn eindigt dit hoofdstuk met deze treffende woorden: God belooft onze verdiensten niet naar waardigheid, maar dat dit de beste en voortreffelijke beloning is die Hij ons vergeldt wanneer Hij ons vergeeft en Zich niet zo zeer toont een gestreng Rechter, maar als een toegevend en genadig Vader.

M.C. Tanis

Op bezoek bij...

In de komende tijd leg ik via ons blad hier en daar een pastoraal bezoek af. De naam van deze nieuwe rubriek zal zijn: "Op bezoek bij..." Vandaag zou ik graag even op bezoek komen bij diegenen die een hulpbehoevende huisgenoot niet langer thuis kunnen verzorgen of die met schuldgevoelens worstelen nu hun kind of echtgenoot niet langer thuis woont. Kan ik even bij u binnen komen?

U hebt een zorgenkind, een kind dat lichamelijk en/of geestelijk gehandicapt is, en u verzorgt uw kind met liefde. U hebt als ouders die veelal zware taak in liefde op u genomen. Nu bent u ouder

geworden en u wilt het misschien voor anderen niet weten, maar het gaat u wel heel zwaar vallen. U moet echter niet aan een uit-huis-plaatsing denken. U verzet zich tegen die gedachte. Anderen hebben een uit-huis-plaatsing van een huisgenoot al achter de rug, maar bleven teleurgesteld en met een schuldgevoel achter. U vindt dat u tekort geschoten bent. U vindt het erg dat vreemde handen uw kind nu verzorgen. U ziet misschien dat het kind een mindere verzorging krijgt dan het thuis kreeg van u. Of u ziet juist dat uw kind een betere verzorging krijgt en dat steekt u toch er-

STUDIECOMMISSIE

Het ziet er naar uit dat wij als kerken weer gaan studeren. En weer op een onderwerp waar al zoveel studie van gemaakt is. Het zal dus wel weer voor een groot deel herkauwen worden. Of wordt er nog wat nieuws ontdekt? Overigens was in 1986 ook al een studieresultaat op tafel gelegd over hetzelfde onderwerp en dat is door de synode toen als een 'pastorale handreiking' aan de kerken toegezonden. En dan nu toch weer een nieuwe studiecmissie? Het zal er toch alstublieft niet om gaan om met behulp van de kunstgrepen van de nieuwe hermeneutiek oude antwoorden als achterhaald te verklaren en de Bijbel weer eens te laten buikspreeken?

De studie moet gaan over de homofilie en vragen die daarmee samenhangen. U kent de vragen wel. Vragen - en vooral de antwoorden die erop gegeven zijn of worden - die al heel wat onrust hebben veroorzaakt; die als een splijtzwam werken en waar kerken op breken, of dreigen te breken. Is zo'n studiecmissie niet een riskante zaak...

Er is gesuggereerd om in de commissie ook een homofiele broeder of zuster te benoemen. Lijkt me een goed idee. Maar dan toch zeker wel iemand, die deze geaardheid bij zichzelf heeft geconstateerd, maar tevens weet wat de Heere van hem of haar verwacht en die dus ook weet heeft van de innerlijke en geestelijke strijd die er op dit punt te voeren is. Zoiets zou de commissie dan tevens gelegenheid geven op een echt pastorale manier te studeren. Het zal toch zeker niet gaan om iemand die voor zichzelf rechten claimt die de Bijbel hem niet geeft en dus in zonde leeft. Als het wel om zo'n persoon zou gaan, dan lijkt me de hele discussie in de commissie bij voorbaat al zwaar gefrustreerd te worden.

Benieuwd naar de resultaten van de studiecmissie? Zeker, al was het alleen maar om dankbaar te kunnen constateren dat onze kerken nog altijd willen blijven in de lijn die Gods Woord ons wijst.

Benieuwd zijn we ook naar wat de hoogleraar ethiek in dezen te zeggen heeft. Meermalen is al gevraagd waarom we niets van hem horen? Het onderwerp ligt toch met name op het terrein van zijn vakgebied? Is een hoogleraar eigenlijk ook niet net zo iemand als hij die vroeger voor 'het heer (uit)toog'? En: Noblesse oblige!

We zien uit naar een rapport waarvan we kunnen zeggen: Dat is duidelijke bijbelse taal. En zo ook pastorale taal. Daar is geen woord Frans bij.

P. den Butter

gens; al zegt uw verstand dat u het niet langer kon volhouden. Kortom, de hele gang van zaken bezorgt u verdriet.

Ik denk aan een ander geval. Uw lieve man, met wie u lief en leed deelde gedurende lange tijd, is bedlegerig geworden of lijdt in toenemende mate aan de ziekte van Alzheimer. U zag het als uw taak hem te verzorgen, maar er is helaas een einde aan gekomen. Het ging niet meer en mede op aandrang van de kinderen is hij het huis uitgegaan, zijn eigen huis, en in een verpleeghuis terecht gekomen. U kon het in het begin niet uitstaan dat vreemden uw eigen man verzorgen, en al bent u daar nu al wat aan gewend geraakt, een stil verdriet leeft in uw hart. Soms ook schuldgevoel. Misschien wel opstand.

Ik wil u in uw smart en onder alle gevoelens die u hebt graag vertroosten. Allereerst wanneer u gekweld wordt door eenzaamheid. Het is wellicht al weer jaren geleden dat uw thans dementerende man u liefkoosde. Nu kent hij u amper meer. Wat is dat een ellendig gevoel van eenzaamheid. De liefde en hulp van uw kinderen, mocht u die nog hebben, kan dat gevoel niet helemaal wegnemen. Anderen in soortgelijke situaties kunnen u beter begrijpen, maar niet de eenzaamheid wegnemen vanwege die scheur die er loopt in die toch zo unieke huwelijksrelatie.

Eenzame mensen kunnen echter bij Hem terecht, Die Zelf bij ondervinding weet hoe schrijnend eenzaamheid kan zijn. Hij weet de smart te verlichten en door Zijn nabijheid het meest mismoeidige hart te vertroosten. Hij doet dat door Woord en Geest. Hij wil u helpen uw kruis te dragen. Doe toch een beroep op Hem!

Ten tweede: uw moeite, of het nu een uit huis geplaatst kind, of een uit huis geplaatste echtgenoot betreft, heeft ook te maken met het feit dat wij mensen van nature niet los kunnen, niet los willen laten. Daar vechten wij tegen. Loslaten is een stukje sterven en dat willen wij niet. Ook in deze moeite hebt u hulp nodig. Een ambtsdrager, een vriend, professionele hulp kan verlichting geven. Maar er is er ten diepste toch maar Een Die ons wil en kan leren los te laten. Hoe Hij ons dat leert? Door ons door Woord en Geest aan Hem te verbinden. O dat uw hart daar toch vooral verlegen om was, om Zijn nabijheid en de ervaring van Zijn medelijden en zondaarsliefde in uw hart! In het vrezen van de Heere leren we los te laten en te sterven. We zullen nooit leren los te laten, indien de Heere ons niet aan Hem verbindt en smaak geeft van het heil dat nooit vergaat. Dan gaat u het Asafsgeheim leren: Bezwijkt dan ooit in bittere smart, of bange nood mijn vlees en hart, zo zult Gij zijn voor

mijn gemoed, mijn Rots, mijn Deel, mijn eeuwig Goed!

En een schuldgevoel hoeft u alleen maar te hebben als er werkelijk sprake is van schuld. Niet als er sprake is van overmacht. Het is de liefde tot uw vrouw, uw kind, die u gevoelens van schuld bezorgen. Maar de Heere weet hoe zwak wij zijn. En gelukkig als we, in plaats van een krampachtig volhouden tegen beter weten in, tot een eenvoudige erkenning komen van onze zwakheid. Houdt u niet groot, want u bent het niet. En denk ook aan al de jaren dat u het kon en mocht doen, de verzorging van uw kind of man. Was Hij het niet Die u daar de kracht voor gaf? Worde die kracht ook in uw huidige zwakheid volbracht! Door Hem Die de arbeid der liefde kroont met Zijn goedertierenheid!

Want al kunt u uw man of vrouw of kind niet meer verzorgen, omdat u zelf oud(er) geworden bent, u hebt de taak uw geliefden zo veel het kan nog te bezoeken en bij hen te zijn. U wilt nog zo graag wat voor hen betekenen. En de Heere weet ook dat het zeer vermoeiend is om steeds op bezoek te gaan. Hij wil er de kracht voor geven, maar een weekje er tussen uit bijvoorbeeld mag en kan ook, zonder schuldgevoel! Ik denk aan die vrouw die haar zieke man dag aan dag opzocht in het verpleegtehuis, waar hij al vele jaren werd verpleegd. Op aandringen van de kinderen ging ze een week uit en nam deel aan

een bootreis. Na de eerste nacht besloot ze van de boot af te gaan en weer naar haar man te gaan. Ik snapte haar toen ze bepakt en bezakt de boot probeerde te verlaten en had een gesprek met haar. Ze had niet kunnen slapen, omdat ze aldoor maar aan haar man moest denken. Ze was verdrietig vanwege een knagend schuldgevoel. Ik op vakantie en hij in een verpleeghuis! Het werd tijdens ons gesprek opgebiecht en toen kwam het hoge woord eruit: ze wilde wel graag even uit, maar het kon immers niet? En toen de kinderen aandrongen stemde ze uiteindelijk een beetje opstandig in. Zonder te vragen of de Heere met haar mee wilde gaan! Dat werd haar tot schuld en alsnog hebben we dat aan de Heere gevraagd. En ze heeft een heerlijke week gehad, waarin de Heere alles wel maakte. Dat lieve mens heeft genoten en ook nog enkele jaren daarna was ze steeds van de partij. Ze is er niet meer. Eerst stierf haar man en kort daarna stierf zij. Afgelost van haar taak. Ook zij mocht de Heere vrezen en mag nu rusten met alle vermoeiden van kracht. De Heere weet wel wat we nodig hebben? Weten wij het ook? Maken we het Hem bekend? Mogen we zelf de Heere vrezen en ootmoedig wandelen met God? Fijn dat u me even wilde ontvangen. Ik moet weer verder naar een ander adresje.

K. Hoefnagel

Bijbelstudie

WOORDEN VAN AGUR - 7

Spr. 30:8,9

We hebben Agur horen bidden om bewaard te worden voor de zonde. Daarbij noemde hij met name ijdelheid en leugentaal. Nu horen we hem vragen om de vervulling van zijn aardse, stoffelijke noden. Ook voor die dingen is hij geheel afhankelijk van de Heere. En Agur weet, dat hij ook dit aan de Heere mag voorleggen. Hij weet ook, dat hij als mens, met een geschapen bestaan, niet leven kan zonder voedsel en nog veel meer dergelijke dingen. Heeft hij geen gelijk? Later zal de Heere Jezus in Zijn gebedsonderwijs Zijn discipelen ook om deze dingen leren bidden: *Geef ons heden ons dagelijks brood.*

Brood dus; voedsel. Maar niet alleen brood. We mogen deze bede betrekken op alles wat we voor het leven hier op aarde nodig hebben; alle lichamelijke nooddrift, zoals we dat met onze Catechismus noemen.

Hoe bidt Agur hierom? Op een toch wel merkwaardige manier. Hij bidt eerst om bewaard te worden voor armoede. Daarna vraagt hij om ook om bewaard te worden voor rijkdom. Voor beide verzoeken gebruikt hij zijn argumenten. Twee maal vraagt hij dus: Geef me dit niet. Om dan tenslotte te vragen: Geef me wel mijn dagelijks brood; het brood mijns bescheiden deels.

Geen armoede

Tja, dat is duidelijk. Wie zou er arm willen zijn. Niemand natuurlijk. Arm zijn, echt arm zijn, is pijnlijk. Niet genoeg te eten hebben; nooit eens iets kunnen kopen wat je zo graag zou willen hebben; altijd je hand moeten ophouden om van de goedgeefsheid van anderen te moeten leven - wie zou dat verkiezen? Zo'n leven is vreselijk. Het is één brok verdriet en zorg. En we kunnen alleen maar hopen dat God ons voor zoiets zal willen bewaren. Alstublieft geen armoede. Dat is zo pijnlijk!

Ja, inderdaad. Maar is dat pijnlijke, dat verdrietige, nu ook het argument dat Agur hanteert als hij de Heere vraagt om voor armoede bewaard te blijven? Nee, dat is het niet. Agur gebruikt een ander motief. Een motief waarin het hem niet gaat om zijn eigen pijn en moeite, maar om Gods pijn en moeite. Welk motief is dat dan?

Een vorige keer zagen we al dat Agur een stuk zelfkennis heeft gekregen. Hij heeft gezien welk soort hart hij heeft. Dat er in dat hart allerlei soort kwaad huist en dat wat er in huist ook zo maar naar buiten kan komen. Als Agur nu tot armoede vervalt en daardoor niet genoeg te eten heeft zijn vrouw en kinderen geen brood kan voorzetten, welk gevaar dreigt er dan? Wetend dat hij tot alle boosheid geneigd is, weet Agur ook, dat hij dan wel eens zou kunnen gaan stelen. En dat hij dan voor dat stelen ook nog wel een plausible verklaring en verontschuldiging zou weten op te dissen.

Armoede doet pijn, ja! Maar armoede kan ook zo gemakkelijk een oorzaak van nieuwe zonden worden. En dat wil Agur niet. Hij wilde immers bij de zonde van daan blijven? Bij elke zonde. Waarom? Omdat zonde God pijn doet. Hem ont-eert. Een blaam op Zijn Naam legt. Ga maar na.

Wat denkt u dat er gebeuren zal als de mensen er achter komen, dat Agur bij de bakker een brood heeft gestolen? Wat zeggen ze dan? Dekken ze die zonde toe omdat ze medelijden hebben met die arme Agur en zijn kinderen? Zien ze het door de vingers en knikken ze begrijpelijk? Of gaan er dan praatjes door het dorp? Zeggen de mensen dan: Heb je het gehoord? Kun je dat begrijpen? Die vrome Agur, die zo aan de dienst des Heeren vasthield en niet mee kon doen met de manier waarop wij leven. Ons leven noemt hij ijdel en geveinsd. Maar hoor nu eens wat hij gedaan heeft. Nu kon hij zelf niet op zijn God vertrouwen. Nu heeft hij zelf tegen Gods wet gezondigd.

En het resultaat? Als er zo over Agur wordt gesproken, wordt ten diepste Gods Naam gelasterd. Die Naam wordt er door aangetast en dat is dan allemaal de schuld van Agur. En nee, dat wil hij niet. Dat wil hij onder geen beding. Daarom Heere, ik ken mezelf. Ik weet waar-toe ik kan komen. Bewaart U me daarom alstublieft voor armoede. Opdat ik er niet de oorzaak van zal zijn dat Uw Naam gelasterd wordt.

Dat is het argument dat Agur gebruikt. Toont dat niet dat hij een teer geweten heeft? En dat hem het leven met de Heere

en de eer van zijn God hem meer waard zijn dan zijn eigen belangen? Om Gods wil bang zijn voor de zonde en bidden om voor het kwaad bewaard te mogen worden. Ja, Agur is inderdaad een geestelijk mens. Hem op deze weg navolgen zou ons niet misstaan.

Geen rijkdom

Agur heeft nog wat te vragen. Om geen rijkdom te ontvangen. Wel, eerlijk is eerlijk, dat gebed kunnen we wat minder vatten. Wie wil er nu niet rijk zijn? Alles kunnen kopen waar je zin in hebt - is dat niet prachtig? Nee, zo'n gebed verstaan we niet. Zeker niet in deze tijd van materiële welvaart, waarin het gouden kalf ook in vele huizen van de gereformeerde gezindte een grote plaats heeft ingenomen en van tijd tot tijd ook nog aangebeden wordt, zonder dat we dat openlijk zullen erkennen natuurlijk. Maar je moet er ons wagenpark maar eens op nakijken. En de dure stereo-torens en andere luxe artikelen. Pastorieën niet eens uitgezonderd

Toch zal er onder de lezers wel iemand zijn die zegt: Ik begrijp Agur wel. Rijke mensen hebben vaak ook heel wat kop-zorgen. Hoe moet je je geld beleggen? Waarin moet je investeren? Het is ook niet niks om altijd maar weer de beurs-noteringen in de gaten te houden. Daar gaat wat tijd in zitten. Daarom maar liever niet te veel rijkdom. Dan heb ik ook heel wat zorgen minder.

Alleen, dat is nu weer net niet het argument dat Agur gebruikt als hij bidt om bewaard te worden voor rijkdom. Weer gaat het hem niet om maar voor allerlei moeiten gespaard te worden. Nee, weer is het hem er om te doen niet tot zonde te komen. Vrees om te zondigen en God te onteren, dat doet hem dit vragen. Welke zonde is dat dan?

Deze, dat Agur door zijn rijkdom zou kunnen gaan denken dat hij zichzelf wel kan redden en God niet meer nodig heeft. Dat hij zijn afhankelijkheid verleert. Agur heeft een indruk gekregen van wat Paulus later zal zeggen, namelijk dat zij die rijk willen worden in verzoeking vallen en in een strik en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang. En daar komt een mens subiet terecht als hij zonder de Heere leeft.

We zien het allerwege. Bij het aanwas-sen van het vermogen zetten we er bijna vanzelf ons hart op. Natuurlijk, we kunnen daar nog wel godsdienstig bij zijn. We kunnen zelfs nog wel eens een forse gift aan de kerk geven ook en het kerk-gebouw kan er dan zelfs ook nog door verfraaid worden. Alsof de Heere daarop

wacht... Maar God is alleen nog op onze lippen. Niet in ons hart. En de ballast die we meesjouwen kon onze ziel ook nog wel eens heel diep neertrekken. Hoe be-zwaarlijk zullen degenen die goed hebben....

Hebben we niet de neiging om rijke dwa-zen te worden. Wie is de Heere? zeggen we dan. Agur zag het al gebeuren. Hij wist immers iets af van de arglistigheid van zijn dodelijke hart.... Hij kon tot van alles komen. Maar dat wil hij niet. Voor geen prijs. Niet God op deze manier ont-eren, door het in de praktijk zonder Hem te doen. Een leven met de Heere is hem duizend keer meer waard dan alle schat-ten van deze wereld. Als hij dan rijk wil zijn, dan alleen maar rijk in God... En ook in dit opzicht zou het nabidden van Agurs gebed ons niet misstaan. Zien we de wijs-heid ervan?

Dagelijks brood

Wat dan? Agur weet het wel. Hij vraagt: *Voed mij met het brood mijns beschei-den deels.* Hij is tevreden met zijn dage-lijks brood. Met het brood, dat God hem van dag tot dag geeft. Het brood, dat hij dagelijks nodig heeft. Net zoals de Israë-lieten die elke dag weer een kruikje met manna moesten vullen. Maar waar ze wel elke dag genoeg aan hadden.

Geen voorraden. Geen overvloed. Maar elke dag uit Gods hand leven. Is dat niet het beste? Zo wordt beleefd, hoe goed God zorgt. Hoe getrouw Hij is.

Paulus wist het ook. In de gevangenis in Rome schrijft hij het aan de Filippenzen, dat hij geleerd heeft vergenoegd te zijn met hetgeen hij is. Of dat nu overvloed is of gebrek, in feite maakt het niet eens zo-veel uit. Armoede, waarin God meekomt is zelfs nog veel meer waard dan rijkdom waarin God niet is. Als God er maar in en bij is. Als Paulus maar uit Gods hand mag leven. Als hij in zijn afhankelijkheid maar dicht bij zijn Heiland mag zijn. Dan ver-mag hij alle dingen. Door Christus name-lijk, die hem kracht geeft.

Agur, wijze man, u hebt het nog niet zo verkeerd gezien. We moeten erkennen dat we wel de nodige moeite hebben om dit gebed met u mee te bidden. Maar we moeten u wel gelijk geven. Het probleem zit dus in ons. We kunnen zo moeilijk ko-men op het niveau waar u op staat. We zijn zo ongeestelijk. En we hebben ge-durig weer bekerende genade nodig om waarlijk op onze plaats te zijn. Geve de Heere ons iets van die geest.

P. den Butter

De "r" in de maand, dat betekent dat de najaarsperiode is aangebroken. Dit heeft ook betekenis voor het gemeentewerk. Het wil niet zeggen dat dit werk vanaf april heeft stilgelegen. In tegendeel. Naast de diensten op zondag gaat het pastorale werk regelmatig door. In de maand september komen weer bepaalde zaken op gang. Ik denk bijvoorbeeld aan de catechisatie. Bij dit werk zijn de jongeren betrokken. Want voor hen geldt het onderwijs. Alhoewel de ouders er niet buiten staan. Zij behoren te leven bij de doopbelofte. Men heeft beloofd in de voorzeide leer naar vermogen te onderwijzen of te doen en te helpen onderwijzen. Nu vraagt de catechisatieperiode heel de inzet van de predikant. Er moet tijd gereserveerd worden voor de voorbereiding. Het geven van catechisatie moet duidelijk, begrijpelijk, hartelijk en meelevend zijn. De jongeren moeten bemerken dat de predikant van hen houdt. Hij staat met ons in de wereld van vandaag. De vele gevaren moeten niet onderschat worden. Maar bovenal moet schitteren de rijkdom, de waarheid van het Woord van de Heere. Nu zijn er in verschillende gemeenten jeugdouderlingen. Op zich niet verkeerd. Echter zij moeten gezien worden als assistenten van de predikant. Zij dienen het contact te onderhouden met de scholieren van de middelbare scholen. Bijzonder met de studenten. De randpersonen. De afgedwaalden. Of die het af laten weten. Die de deur naar de kerk hebben dicht gedaan. De ouderlingen moeten erop uit. Temeer daar zij

in het ambt staan, hebben zij een herderlijke taak. Als een herder moeten zij te werk gaan. Een herder wacht niet af hoe het met de schapen en met de lammeren gaat. Zijn oog is gericht op allen. Hij komt tot het dier. Hij leeft voor het dier. Hij spreekt tot het dier. Hij laat het koppige, eigenwijze dier niet gaan. Is het afgedwaald? Voor de zoveelste keer? Hij zoekt het op. Hij wil het bij de kudde hebben. Het behoort, ondanks afdwalen, tot de kudde. Jongeren horen bij de kudde. Niet één jongere kan de woorden van de doop weggissen. Ze blijven staan. Nimmer vergaan zij. Voor elk die bij het jeugdwerk betrokken is, is het werk veelzijdig. De Heere heeft dit opgedragen. Maar geef er acht op: bij de taak gaf Hij ook Zijn Woord. Op dat Woord mag gepleit worden: het zaad zal Hem dienen. Die werkelijkheid zal er zijn. Zo lang de zon schijnt en de maan er is. Veel werk is er in de R maanden. Maar het is een rijk werk. Catechiseren, contact met de jongeren is een heerlijk werk. Ook vandaag! En de Heere geeft bedelaars wat nodig is om het werk te doen en Hij laat Zich niet onbetuigd. Hartedeuren kunnen dicht gaan. De onverschilligheid toenemen. De houding kan veranderen. Steun elkaar! Stimuleer elkaar! Het Koninkrijk des Heeren blijft bestaan. Werkers in en voor het koninkrijk van de Heere moeten van tijd tot tijd lezen art. 28 van de N.G.B. Vergeet niet onder welke omstandigheden het geschreven en het beleden is. Het werkt als een medicijn!

M.C. Tanis

beloftewoord dat buiten ons waar is, tot een waarheid in het binnenste. Door de Geest die, naar het Woord van Christus Zelf, "Mij zal verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen en Hij zal het u verkondigen."

Calvijn spreekt over deze dingen op een buitengewoon wezenlijke wijze. "Waarlijk gelovig", aldus Calvijn, "is slechts hij die met een vaste overtuiging ervan verzekerd is dat God voor hem een genadig en goedgunstig Vader is en die van Zijn goedheid alles verwacht. Waarlijk een gelovige is alleen hij, die vertrouwend op de beloften van Gods welwillendheid jegens hem, een ontwijfelbare verwachting van de zaligheid heeft." Calvijn gaat nog een stapje verder als hij zelfs zegt dat slechts daar de ware hoop op de Heere is, "waar men in het vertrouwen roemt dat men een erfgenaam is van het hemels koninkrijk (...) en waar men, steunend op de gerustheid der zaligheid, de duivel en de dood vol vertrouwen tart." We kunnen immers, aldus Calvijn, "Gods goedheid niet recht bevatten tenzij wij daaruit de vrucht verkrijgen van grote zekerheid" [Instit. III, 2, 16].

bestrijding

Maar beste Calvijn, sta je niet een paar treden te hoog? Kijk je nu vanuit de kennelijke hoogte van jouw geloofs-oefening niet al te zeer neer op al die tobende en bekommerde christenen die het zo dikwijls kwijt zijn en die het met die vader uit de evangeliën uitroepen: "Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp!"? Schrijf je hen niet te snel af? Of zouden we moeten aannemen dat in de tijd van de Reformatie, in ieder geval in het Genève van die tijd, het geloof van Gods kinderen op zo'n hoog niveau stond dat het maar nauwelijks voor bestrijding vatbaar was?

Calvijn helpt ons uit onze droom. Direct na het hoofdstuk over de zekerheid van het geloof gaat hij schrijven over de aanvechting van het geloof. Lees maar even mee. "Maar, zal iemand zeggen, de gelovigen ervaren heel wat anders. Bij het overdenken van Gods genade jegens hen worden zij niet alleen aangevochten door onrust, wat hun dikwijls overkomt, maar zij worden soms door de meest ontzettende schrik geteisterd. Zo groot is de hevigheid van de aanvechtingen dat deze hun hart in beroering brengt. En dit schijnt met de zekerheid van het geloof niet te stroken" [Instit. III, 2, 17].

Calvijn voelt ook wel aan dat er een spanning lijkt te zijn tussen zijn opvatting van wat wezenlijk tot het ware geloof behoort en wat de praktijk van het geloof bij Gods kinderen is. Graag wil hij het misverstand uit de wereld hebben,

De praktijk der godzaligheid

DE VERZEGELING MET DE HEILIGE GEEST (8)

We zagen het de vorige keer. Als Calvijn spreekt over het ware, zalmakende geloof, dan bedoelt hij daarmee de vaste en zekere kennis van Gods welwillendheid, van Zijn genadige gezindheid jegens mij, zondaar. Die zekere wetenschap is gebaseerd op de waarheid van Zijn genadige heilstoezegging in de Heere Jezus Christus. Het is de Heilige Geest die deze belofte aan het verstand openbaart en aan het hart verzegelt. Zo legt Calvijn dus een duidelijk verband tussen het verzegelende werk van de Heilige Geest enerzijds en de zekerheid van het geloof anderzijds.

De Heilige Geest is de Geest der verzegeling. Maar Hij neemt daartoe iets in de hand. En dat 'iets' is niets minder dan

het Woord van God, nader aangeduid: Gods belofte. Met en door dat Woord der belofte werkt de Heilige Geest de geloofskennis, door de waarheid van Gods belofte bekend te maken aan het verstand. Het wordt zo een vaste en zekere kennis. Datzelfde beloftewoord neemt de Heilige Geest door het aan het hart te verzegelen. Zo werkt de Geest het geloofsvertrouwen. Het wordt een vast en zeker vertrouwen. En Wie is de inhoud van die belofte? Het is niemand minder dan Hij die het vleesgeworden Woord geworden is: "onze Heere Jezus Christus, die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschonken is" [HC zondag 6]. Zo maakt de Heere Zijn

als zou hij een geloofszekerheid op het oog hebben die door geen enkele twijfel wordt aangeraakt. Nee, het door Gods Geest gewerkte geloof brengt geen gerustheid die niet door zorg en angst aangevallen wordt. Hij gaat nog verder. Ik citeer maar weer uit ditzelfde hoofdstuk van de Institutie: "Veeleer zeggen wij dat de gelovigen een voortdurende strijd hebben te voeren met hun eigen gebrek aan vertrouwen. Geenszins plaatsen wij hun geweten in een zekere ongestoorde rust, die door geen enkele beroering wordt onderbroken."

Dat zou immers op grond van de Heilige Schrift ook niet vol te houden zijn. Lezen we bijvoorbeeld niet van Asaf in zijn Psalmen 73 en 77 dat hij "in angstige en ellendige verwarring met zichzelf" was? Horen we het hem niet uitroepen: "Heeft God vergeten genadig te zijn? Zal Hij in eeuwigheid verstoten?" Wat een twijfel en een strijd komen we bij deze Godsmen tegen. En niet alleen bij hem. Het Psalmboek met name is vol van klachten, strijd en uitingen van twijfel. Af en toe lijkt het wel alsof het vertrouwen in de Heere een verloren zaak is.

Calvijn ontkent dat niet. Juist ook in zijn verklaring van de Psalmen laat hij de grote nood van de bijbelheiligen zien. Ik citeer bijvoorbeeld uit wat hij schrijft bij Psalm 145: 18: "Zo vaak als wij tot God bidden, besluipen ons vele twijfels. Dat heeft tot gevolg dat wij of met kloppend hart tot God naderen, of dat wij gebroken en dodelijk beangst stoppen met bidden, of dat ons geloof door vrees verslapt." En om nog één voorbeeld te geven: "Davids gedachten waren als het ware verward en beneveld, zodat hij op dit ogenblik God uit het gezicht verloor. (...) Het zal in het leven van Gods kinderen soms kunnen gebeuren dat zij zo ontroerd en verbijsterd zijn, dat zij niets anders dan ijdelheid en leugen rondom zich zien. In zodanige geestestoestand bevond David zich, toen hij in zijn vrees zo in verwarring was gebracht, alsof hem door dichte, ondoordringbare nevels de mogelijkheid was benomen om het licht te zien" [bij Psalm 116: 11].

Dat is wat Calvijn erkent, zowel in zijn Institutie als bijvoorbeeld in zijn verklaring van het Psalmboek. Het lijkt Gods kinderen bij tijden aan alle zekerheid en vastheid te ontbreken. We horen hen angstig vragen: "Wat zal ik geloven? Op wie zal ik hopen? Tot wie de toevlucht nemen?" [idem].

Ondertussen blijven we nog wel met de vraag zitten hoe deze werkelijkheid, die Calvijn dus zeker niet ontkent, zich rijmt met zijn omschrijving van het ware geloof. Tot het wezen van dat geloof behoort volgens hem immers de zekerheid: "het geloof is een vaste en zekere

kennis... door de Heilige Geest aan het hart verzegeld." Klopt dat dan wel? Is dat niet meer theorie dan praktijk?

Calvijn ontwijkt deze problematiek niet. Hij herkent haar, ongetwijfeld uit zijn eigen leven. Hij antwoordt: "Anderzijds ontkennen wij, dat, op welke manier Gods kinderen ook maar bestreden worden, zij afvallen en afwijken van dat zekere vertrouwen dat zij hebben ontvangen aangaande de barmhartigheid van God" [Instit. 3, 2, 17]. Er blijft bij alle aanvechting en bestrijding dus, misschien diep weggeborgen en verstopt, toch een zeker besef van Gods ontferming. Zelfs in Hemans gebed, Psalm 88, dat hij in zware beproeving heeft gezongen, een donker lied bijna zonder enige lichtstraal, spreekt hij de Heere toch aan als: "O HEERE, God mijns heils..."

Om dat aan te tonen, wijst Calvijn niet op zijn eigen bevinding, maar op wat Gods Woord ons hieromtrent zegt. Hij wijst opnieuw naar het voorbeeld van de Psalm dichters. In de Psalmen 42 en 43 lezen we dat de dichter zichzelf aanspreekt: "Wat buigt ge u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God!" De dichter spoort zichzelf dus aan om zijn hoop op God te stellen. We lezen dan bij Calvijn: "Toch, hoe wonderlijk ook, temidden van deze heftige gemoedsbeweging, ondersteunt het geloof het hart van de vromen. Het is er waarlijk mee als met de palmboom. Tegen alle last in verheft het zich en strekt het zich uit naar boven. Zoals David, toen het er op leek dat hij geheel overstelpt was, niet kon nalaten om zich tot God te verheffen, ook toen hij zichzelf moest bestraffen."

Calvijn ondersteunt zijn bewering nog met een extra voorbeeld: "Degene die een gevecht voert met zijn eigen zwakte en daarbij in zijn angsten de toevlucht neemt tot het geloof, is reeds grotendeels overwinnaar. Men kan dit uit de volgende uitspraak afleiden: "Wacht op de Heere, wees sterk en Hij zal uw hart versterken. Ja, wacht op de Heere!" [Ps. 27: 14]."

... richten zich weer op

Een waar gelovige is een verzegelde met de Heilige Geest, aldus Calvijn. De waarheid van Gods genade heeft door het werk van de Heilige Geest het verstand verlicht, het hart in beslag genomen en het verzekerd van Gods heil. Nog eens Calvijn: "Het begin van het geloof is kennis. De volbrenging is een zeker en standvastig gevoelen dat geen twijfel toelaat. Beide is een werk van de Heilige Geest" [bij Efeze 1: 13]. Nee, in het geloof is geen twijfel. Maar in de gelovige is maar al te veel twijfel, ondanks de genadeweldad dat Gods belofte aan mijn hart verzegeld is. Maar op de bodem

van het hart is er en blijft er toch de stellige zekerheid aangaande de genadige barmhartigheid van God door Christus Jezus.

Uit de al eerder aangehaalde paragraaf 17 citeer ik de slotwoorden: "De gelovigen die door de last van de aanvechting gebogen en bijna terneer gedrukt worden, richten zich weer op, zij het niet zonder last en moeite. Omdat zij zich van hun zwakte bewust zijn, bidden zij met de profeet: Neem het Woord der waarheid niet al te zeer weg van mijn mond [Psalm 119: 43]. Door deze woorden leren wij, dat zij soms verstommen, alsof hun geloof te gronde gericht was. En toch bezwijken ze niet, of vluchten ze, maar zij zetten de strijd door. Zij scherpen hun traagheid door te bidden..."

J.M.J. Kieviet

BOEKBESPREKING

L. Rebel met medewerking van A.M.Hanenburg. Daar is kruid voor gewassen, paperback, 115 blz., € 11,95, Uitgeverij De Ramshoorn, Goes, ISBN 90-76466-43-2. De ondertitel luidt: "De waarde van natuurgeneeskunde voor een bedreigde gezondheid." De auteur, mevrouw L. Rebel, is werkzaam als natuurgeneeskundig therapeut in het Centrum voor Natuurgeneeskunde in Drachten. Zij studeerde natuurgeneeskunde, klassieke homeopathie, fytotherapie en voedingsleer aan de Nederlandse Academie voor Natuurgeneeskunde te Hilversum. In dit boekje vinden we de visie van mevrouw Rebel op ziekte en gezondheid, de reguliere geneeskunde en de natuurgeneeskunde. Resultaten van de natuurgeneeskunde worden niet aangegeven. Terecht wordt door de schrijfster gewezen op de nadelige gevolgen van een ongezonde leefwijze en ongezonde voeding. Er worden waardevolle adviezen gegeven over de voeding. De schrijfster waarschuwt tegen occulte geneeswijzen. Vanuit de reguliere geneeskunde kunnen heel wat vragen gesteld worden aan mw. Rebel, de besprekingen van dit boekje in diverse kranten getuigen daarvan, maar aan de andere kant is het ook goed te bedenken dat natuurgeneeskunde inderdaad een aanvulling kan zijn op de reguliere geneeskunde. Het boekje geeft stof tot nadenken.

STUDIEDAG

Studiedag 14 november - cultuur en jongeren

De organisatie van deze studiedag ligt in handen van HGJB, HHJO, JBGG, LCJ en Driestar educatief.

Het thema van de dag is 'On speaking terms - de invloed van de cultuur op de ontwikkeling van jongeren'. Dhr. J. Roeland (aio bij de faculteit Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit en het Blaise Pascal Instituut) zal een objectieve analyse geven van de cultuur en ontwikkeling van jeugdigen in de leeftijd van 6 tot 23 jaar. In het co-referaat zal prof. dr. A. Baars inzoomen op de specifieke jongeren binnen de reformatorische cultuur. Hij zal daarbij niet alleen beschrijven, maar ook zoeken naar mogelijke handreikingen en visies om hier mee om te gaan in kerkelijk jeugdwerk en het christelijk-reformatorisch onderwijs.

In het tweede deel van de bijeenkomst worden diverse workshops gehouden. De ontvangst is om 15.30 uur en om 16.00 uur de opening; om 21.00 uur zal de afsluiting zijn.

Nazomeren op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Deze bijeenkomst is waardevol en de geringe toegangsprijs meer dan waard. De kosten bedragen € 20,- p.p. en bij aanmelding van vier personen uit dezelfde gemeente ineens slechts € 15,- per persoon. De prijs is inclusief warme maaltijd, consumpties en reader.

Een mooie gelegenheid om als (jeugd) ambtsdrager en leidinggevende samen toerusting te ontvangen en daarover met anderen te spreken.

Aanmelden zo spoedig mogelijk via www.driestar-educatief.nl/jeugdbonden. Voor verdere informatie kunt u zich richten tot het LCJ (info@lcj.nl / Tel. 0184 417828)

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard

Nagel 48, 8321 RG Urk

Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

**Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten**

Verzending door heel Nederland

Chinese voorgangers vragen om toerusting en studiemateriaal!

De voorgangers in de onderdrukte christelijke gemeenten worden door predikanten opgeleid. Deze voorgangers hebben dringend behoefte aan studiemateriaal zoals de Geloofsbelijdenissen, De Redelijke Godsdienst van W. à Brakel en de Heidelberger Catechismus. Hudson Taylor wil dit belangrijke werk ondersteunen. Mogen we opnieuw op u rekenen?

Voor info of voorlichting: 06 200 131 73

Stort uw gift op 3473.76.029 t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.

 HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China